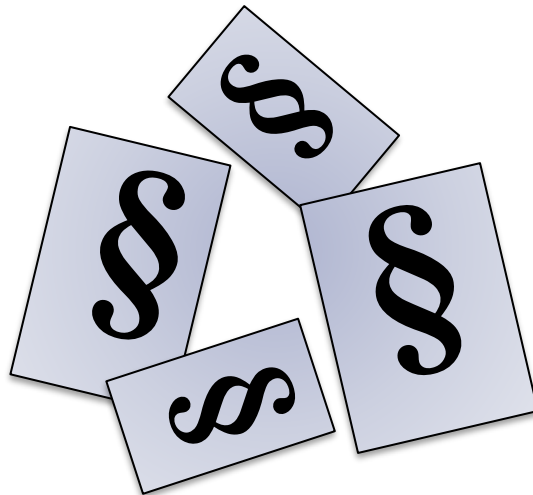

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

TYÖSUOJELUN SÄÄDÖSVALMISTELUN SEURANTA 1/2018

Työ- ja tasa-arvo-osasto
23.2.2018

Sisällysluettelo

0 Johdanto	3
1. Yleiset työturvallisuussäännökset	4
1.1. EU:n työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen	4
1.2. Valtion lupa- ja valvontaviraston (LUOVA) perustamisesta aiheutuvat muutokset työsuojelulakeihin	4
1.3. Hallinnollisten seuraamusmaksujen käyttö työsuojelun valvonnassa.....	5
2. Kemikaalisäännökset	7
2.1. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista (1214/2016) muuttaminen.....	7
2.2. Valtioneuvoston asetuksen työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta (716/2000) muuttaminen.....	7
2.3. Syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteri (ASA-rekisteri)	8
3. Toimialakohtaiset säännökset	9
3.1. Laivatyösäädösten ajantasaistaminen.....	9
4. Muuta	10
4.1. Ehdotus kosteus- ja homevaurioita mittaavien ja analysoivien tahojen pätevyydestä.....	10
4.2. Terveiden tilojen vuosikymmen -toimenpideohjelman toteuttaminen.....	10
4.3. Biologisten tekijöiden lainsäädännön uudistaminen	11
4.4. Valtioneuvoston asetuksen työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (403/2008, ns. työvälineiden käyttöasetus) eräät muutostarpeet	12
4.5. Teknisiä laitteita koskevien EU-asetusten aiheuttamat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön.....	12
4.6. EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutus työsuojelulakeihin	13
4.7. Työsuojelusäädösten sujuvoittaminen sekä niiden tarpeellisuuden ja ajanmukaisuuden arviointi	14

0 Johdanto

Työsuojelua koskevat säädökset ja säädösten noudattamisen valvonta ovat merkittävien ja vaikuttavien työpaikkojen turvallisuuteen liittyvä sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja tasa-arvo-osaston käytössä oleva ohjauskeino. Työ- ja tasa-arvo-osaston työsuojeluun liittyvä säädösvalmistelu sisältää kansallisen lainsäädännön valmistelun lisäksi EU-tasoisien lainsäädännön valmistelun.

Työsuojelua koskeva lainsäädäntö muodostaa oman oikeudenalansa, joskin sillä on vahva liittymä ja sama käsitteellinen ympäristö yleisen työoikeuden kanssa. Työsuojelua koskevien säännösten ydinalue muodostuu työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden suojelua koskevista säännöksistä. Keskeisin niistä on työturvallisuuslaki (738/2002).

Työsuojelua koskevaan lainsäädäntöön kuuluu työympäristön fyysisistä ja henkistä turvallisuutta koskevien säännösten ohella työaika ja tietyssä laajuudessa muita työsuhteen ehtoja sekä työelämän yhdenvertaisuutta koskevat säännökset. Työsuhdetta koskevan lainsäädännön valmistelu kuuluu kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan, vaikka sen valvonta kuuluu ministeriön alaiselle työsuojeluviranomaiselle (aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet).

Työsuojelulainsäädännön olennainen osa on myös koneiden, laitteiden ja kemikaalien sekä muiden työssä käytettävien tuotteiden turvallisuuteen liittyvät säännökset.

Työsuojelua koskevan säädösvalmistelun tavoitteena on huolehtia siitä, että lainsäädäntö on vaikuttavaa, ajantasaista, tarkoituksenmukaista ja selkeätä. Lainsäädännön tulee olla työnantajien ja työntekijöiden sekä valvontaviranomaisen kannalta helposti sovellettavissa olevaa ja ymmärrettävää. Säädökset tukevat ministeriön ja työ- ja tasa-arvo-osaston strategisia tavoitteita. Säännökset eivät saa aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa yrityksille.

Säädösvalmistelun osana huolehditaan siitä, että EU:n työsuojelua koskevia aloitteita ja säädösvalmistelua seurataan valmistelun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. EU-lainsäädännön valmisteluun pyritään vaikuttamaan kansallisten tavoitteiden mukaisesti.

Työsuojelua koskevien säädösten valmistelu perustuu systemaattiseen toimintaympäristön ja voimassa olevan säädöskokonaisuuden ja yksittäisen säännösten tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden seurantaan ja analyysiin. Työsuojelulainsäädäntöä valmistellaan kolmikantaisessa työturvallisuussäännöksiä valmisteleivassa neuvottelukunnassa (TTN) yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Lainsäädäntösuunnitelmat ja -aloitteet käsitellään neuvottelukunnassa varhaisessa vaiheessa, ja valmistelu toteutetaan pääsääntöisesti neuvottelukunnan asettamissa kolmikantaisissa jaostoissa. Joissakin tapauksissa valmistelu voidaan toteuttaa virkatyönä.

Tässä noin kaksi kertaa vuodessa päivitettävässä ajankohtaistiedotteessa kuvataan sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osaston vastuulla olevat työsuojeluun liittyvät säädösvalmisteluhankkeet, niiden vastuuhenkilöt sekä valmisteluvaihe. Tiedotteeseen ei ole sisällytetty ministeriön organisaatiouudistuksen (tuli voimaan 1.9.2017) myötä osastolle siirtyneitä uusia asioita (kuten tasa-arvo, lomitus ja työterveyshuolto).

Euroopan unionissa vireillä olevat työsuojeluun liittyvät lainsäädäntöasiat on esitetty erillisessä Työsuojelun EU-tiedotteessa, jota päivitetään samaan aikaan tämän säädösvalmisteluluettelon kanssa.

1. Yleiset työturvallisuussäännökset

1.1. EU:n työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen

EU-maissa toteutettiin REFIT-ohjelman mukaisesti työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön arviointi vuosina 2014–2015. Arviointi koski puitedirektiivin 89/391/ETY ja 23 siihen liittyvän direktiivin täytäntöönpanoa. Jäsenvaltiot osallistuivat arviointiin valmistamalla direktiivien täytäntöönpanokertomukset. Euroopan komissio julkaisi marraskuussa 2016 tiekartan (Roadmap - Communication on safety and health, DG EMPL B3), jossa määriteltiin yleisellä tasolla puitedirektiivin evaluaation jälkeiset haasteet ja toimenpiteet.

Evaluaatioon ja konsultaatioon perustuva komission tiedonanto COM(2017) 12 final ”Turvallisempi ja terveellisempi työ kaikille – EU:n työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön ja -politiikan uudistaminen” julkaistiin tammikuussa 2017. Tiedonannossa esitellään, mitä komissio tekee ja teettää jäsenvaltioilla vuosien 2017–2018 aikana. Keskeiset toimenpiteet ovat:

- Tehostetaan työperäisen syövän torjuntaa antamalla lainsäädäntöehdotuksia, joihin liittyy uutta ohjeistusta ja tiedotusta.
- Autetaan yrityksiä, erityisesti mikro- ja pk-yrityksiä noudattamaan työsuojelusääntöjä.
- Yhteistyössä jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa poistetaan tai ajantasaistetaan vanhentuneet säännöt sekä keskitetään toimet suojelun parantamiseen ja laajentamiseen, sääntöjen noudattamiseen ja noudattamisen valvontaan työpaikoilla.

Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto koordinoi kansallisia toimenpiteitä ja hoitaa yhteydenpitoa muihin ministeriöihin ja STM:n muihin osastoihin. Tiedonanto ja siitä johtuvat toimenpiteet käsitellään kolmikantaisesti työturvallisuussäännöksiä valmistelevalle neuvottelukunnassa, työsuojeluneuvottelukunnassa ja EU26-jaostossa.

Lisätietoja: Antti Janas ja Hanna-Mari Pekuri
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63501 (Janas), 02951 63459 (Pekuri)

1.2. Valtion lupa- ja valvontaviraston (LUOVA) perustamisesta aiheutuvat muutokset työsuojelulakeihin

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen (sote) ja maakuntaudistuksen yhteydessä on tarkoitus uudistaa myös valtion aluehallintoa. Tässä valmistelussa kehitetään kokonaan uudenlaista valtioneuvoston ministeriöiden yhteistä virastomallia. Valtion lupa- ja valvontaviraston (Luova) toiminnan on suunniteltu käynnistyvän vuoden 2020 alussa.

Luova-viraston tehtävänä on turvata perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista ja valvoa yleistä etua hoitamalla monialaisena valtion hallintoviranomaisena lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Virasto on valtioneuvoston alainen niiden ministeriöiden yhteinen virasto, joiden toimialaan kuuluvia tehtäviä se hoitaa. Sen toimialueena on koko maa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Työsuojelutehtävissä viraston toimialueena on koko maa.

Uusi virasto hoitaa sille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla tehtävälajoilla:

- sosiaali- ja terveys
- varhaiskasvatus-, opetus- ja kulttuuri
- ympäristö
- työsuojelu.

Virastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. Virastoa ohjaavat yhteisesti oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö.

Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolla on valmisteltu uuden viraston perustamisesta johtuvia, suurelta osin teknisiä muutoksia seuraaviin työsuojelulakeihin:

- Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista
- Laki syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä
- Laki työsuojeluhallinnosta
- Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta
- Panostajalaki
- Työturvallisuuslaki

Virastoa koskeva lakiehdotus siihen liittyvine muine ehdotuksineen oli lausuntokierroksella loppukeväällä 2017 osana laajempaa lakipakettia. Virastoa koskeva valmisteluvastuu on valtiovarainministeriöllä. Hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi keväällä 2018.

Lisätietoja STM:ssä: Antti Janas, Raimo Antila, Jarno Virtanen ja Hanna-Mari Pekuri
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63501 (Janas), 02951 63094 (Antila), 02951 63495 (Virtanen)
ja 02951 63459 (Pekuri)

1.3. Hallinnollisten seuraamusmaksujen käyttö työsuojelun valvonnassa

Hallinnollisten sanktioiden käyttöalan laajentamisedellytyksiä on tarpeen selvittää. Hallinnollisella sanktiolla tarkoitetaan tietyn moitittavaksi koetun toiminnan, rikkomuksen, muuta kuin rikosoikeudellista seuraamusta. Seuraamuksen määrääjänä on hallintoviranomainen.

Valtionhallinnon vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaan on yhtenä toimenpide-ehdotuksena otettu työsuojelun laiminlyöntimaksun käyttöönoton selvittäminen. Seuraamusmaksujen käyttöönotolla on yhtymäkohtia myös työsuojeluvalvonnan resurssiselvitykseen. Oikeusministeriön julkaisemassa ”Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa vuosille 2013 – 2025” on sivuttu seuraamusmaksuja yhtenä oikeudenhoidon tehostamiskeinona.

Työsuojelun seuraamusmaksujen käyttöönottoa käsiteltiin alkuvuonna 2013 työsuojeluneuvottelukunnassa. Neuvottelukunta puolsi jatkoselvittämistä prosessiekonomisten hyötyjen näkökulmasta. Työsuojeluosaston säädösyksikössä laadittiin keväällä 2013 muistio hallinnollisista seuraamusmak-

suista työsuojeluasioissa. Sosiaali- ja terveysministeriö sai muistiosta aluehallintovirastojen työsuojelun vastualueiden lausunnot. Vastualueiden lausunnoissa puollettiin hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönottoa ja tehtiin ehdotuksia sen mahdollisista käyttötilanteista.

Asiaa käsiteltiin työturvallisuussäännöksiä valmisteleivassa neuvottelukunnassa viimeksi syksyllä 2014. Silloin todettiin, että esitettyjen näkemysten perusteella laiminlyöntimaksun käyttöönotolle ei ollut edellytyksiä ja sovittiin asiaan palattavan myöhemmin.

Harmaan talouden rikoksiin liittyvän rikostorjuntaketjun vaikuttavuuden sekä hallinnollisten seuraamusten kehittämisen hankkeen osana selvitetään kolmikantaisesti hallinnollisten sanktioiden käyttömahdollisuudet työlainsäädännössä ja työsuojeluvalvonnassa sen tehokkuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Sanktion pääasiallisena muotona tulisi käytännössä kysymykseen rikkomuksen vakavuuteen suhteutettu hallinnollinen seuraamusmaksu.

Lisätietoja: Tanja Ylitöyrä
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63402

2. Kemikaalisäännökset

2.1. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista (1214/2016) muuttaminen

Työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan HTP-jaosto valmistelee esityksen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista muuttamiseksi. HTP-arvoja koskeva säädösvalmistelu on jatkuva prosessi. Asetuksella myös toimeenpannaan komission tammikuussa 2017 antama työperäisen altistumisen neljäs viiteraja-arvodirektiivi (164/2017/EU). Uuden asetuksen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2018. Tällöin ilmestyy myös STM:n julkaisu HTP-arvot 2018.

Hankenumero STM105:00/2016

Tavoiteaikataulu:

TTN:n käsittelyyn: Keväällä 2018

Esittelyyn: Kesällä 2018

Voimaan: 1.8.2018

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski ja Tanja Ylitöyrä

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63565 (Saarikoski) ja 02951 63402 (Ylitöyrä)

2.2. Valtioneuvoston asetuksen työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta (716/2000) muuttaminen

Syöpädirektiiviä (2004/27/EY) on päivitetty 27.12.2017 EU:n virallisessa lehdessä julkaistulla direktiivillä 2017/2398/EU. Direktiivi tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 17.1.2020 mennessä. Direktiivissä muun muassa päivitettiin kahta aiempaa sitovaa raja-arvoa ja annettiin arvot 11 uudelle syöpävaaralliselle aineelle. Direktiivi toimeenpannaan Suomessa päivittämällä valtioneuvoston asetukseen uudet sitovat raja-arvot sekä mahdolliset muut tarvittavat muutokset.

Tavoiteaikataulu:

TTN:n käsittelyyn: Syksyllä 2019

Esittelyyn: Syksyllä 2019

Voimaan: 1.1.2020

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63565 (Saarikoski)

2.3. Syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteri (ASA-rekisteri)

ILO:n yleissopimus nro 139 työnteon yhteydessä syöpää synnyttävistä aineista ja tekijöistä aiheutuvien vaarojen torjunnasta ja valvonnasta edellyttää, että jäsenvaltion tulee määrätä ne toimenpiteet, joihin on ryhdyttävä työntekijöiden suojelemiseksi vaaralta joutua altistetuksi syöpää synnyttävillä aineille tai tekijöille ja järjestettävä asianmukainen tietojen rekisteröintijärjestelmä.

Laissa 717/2001 säädetään syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä. Laissa on perussäännökset rekisterin käyttötarkoituksesta, tietosisällöstä ja tietojen käsittelystä. Tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta (716/2000). ASA-rekisteriin ilmoitettavien aineiden listasta on säädetty työministeriön päätöksellä syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista tekijöistä, joka tuli voimaan vuonna 1993 (TMp 838/1993) ja johon lisättiin aineita vuonna 2000.

Työterveyslaitos on ylläpitänyt ASA-rekisteriä vuodesta 1979 lähtien. Rekisteriin on kerätty runsaasti arvokasta tietoa. Toiminnan tehostamiseksi ja tietojen hyödyntämisen parantamiseksi ASA-rekisteri ja ASA-ilmoitukset on syytä saada digitaalisiksi. Samalla on tarpeen käydä läpi myös muut ASA-lainsäädäntöön ja -käytäntöihin liittyvät asiat ja tehdä niihin tarvittavat päivitykset. Lisäksi tulee selvittää EU:n tietosuojasetuksen mahdollinen vaikutus ASA-lakiin. Syöpävaarallisuustietojen ja -luokitusten sekä markkinoilla olevien kemikaalien muututtua on syytä päivittää syöpävaarallisten tekijöiden listaa ja yhdenmukaistaa lista EU:n syöpävaarallisuusluokitusten kanssa.

Vuonna 2018 lainsäädännön uudistamista käsitellään työturvallisuussäännöksiä valmistelevalle neuvottelukunnassa ja sen HTP-jaostossa. Tarkoituksena on päivittää aluksi työministeriön päätös syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista tekijöistä. Siinä yhteydessä myös harkitaan säädöksen sulauttamista osaksi valtioneuvoston asetusta työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta (716/2000). Lisäksi tehdään tarvittavat muutokset lakiin 717/2001 syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä. Tarkoituksena on päivittää kaikki säädökset koordinoitusti vuoden 2019 loppuun mennessä samalla kun toimeenpannaan kohdassa 2.2. mainittu direktiivi EU:n syöpädirektiivin muuttamisesta.

Tavoiteaikataulu:

TTN-käsittelyyn: Syksyllä 2019

Esittelyyn: Syksyllä 2019

Voimaan: 1.1.2020

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski ja Tuula Andersin

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63565 (Saarikoski) ja 02951 63506 (Andersin)

3. Toimialakohtaiset säännökset

3.1. Laivatyösäädösten ajantasaistaminen

Työympäristöstä aluksessa annetun valtioneuvoston päätöksen (417/1981) todettiin vuonna 2015 pidetyssä merenkulkualan sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosaston edustajien tapaamisessa vaativan ajanmukaistamista. Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa samoin kuin maan perustuslaissa on määräyksiä, joista aiheutui tarvetta päivittää ko. sääntelyä. Muutoinkin työympäristöpäätöksessä säädettyjä asioita oli tarpeen ajanmukaistaa.

Työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan asettaman jaoston tehtävänä oli valmistella ajantasaistettu aluksen työympäristöä koskeva valtioneuvoston asetusta. Lisäksi jaoston tehtävänä oli selvittää, onko työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annettua valtioneuvoston asetusta (403/2008) tarpeen muuttaa alusten nostolaitteiden tarkastusten ja aluksilla nostolaitetarkastuksia suorittavien tarkastajien pätevyyden osalta.

Jaoston valmisteleva valtioneuvoston asetusta työympäristöstä aluksessa (289/2017) hyväksyttiin valtioneuvostossa 18.5.2016 ja se tuli voimaan 1.1.2018.

Valtioneuvoston asetusta työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 37 §:n ja liitteen muuttamisesta (286/2017) hyväksyttiin valtioneuvostossa 11.5.2017 ja se tuli voimaan 1.6.2017.

Lisätietoja: Tuula Andersin
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63506

4. Muuta

4.1. Ehdotus kosteus- ja homevaurioita mittaavien ja analysoivien tahojen pätevydestä

Kosteusvaurioityöryhmä on ehdottanut, että työtiloina käytettävien kosteus- ja homevaurioituneiden rakennusten mikrobipitoisuuksia mittaavilta ja näytteitä analysoivilta tahoilta tulisi edellyttää tiettyä pätevyyttä, koulutusta sekä käytettävien menetelmien ja laitteiden asianmukaisuutta. Näiden toteamiseen tulisi luoda vastaavanlainen järjestelmä kuin jo olemassa olevissa laeissa ja asiasta tulisi säätää.

Hallituksen käynnistämien hometalkoiden (2009–2013) yhtenä tavoitteena oli rakennusten kosteus- ja homevaurioita mittaavien ja näytteitä analysoivien tahojen pätevyyksien toteamisjärjestelmän yhdenmukaistaminen.

Sosiaali- ja terveysministeriön hyvinvoinnin ja terveyden osaston valmisteleva laki terveydensuojelulain muuttamisesta tuli voimaan maaliskuun alussa 2015. Uudistetun lain mukaisissa tarkastuksissa asiantuntijana voi toimia vain määritellyn koulutuksen suorittanut tai vastaavat tiedot omaava henkilö. Lisäksi asiantuntijana toimiminen edellyttää henkilön sertifiointia valtakunnalliseen järjestelmään entisen kuntakohtaisen hyväksymismenettelyn sijaan. Kuntien viranomaisilta poistettiin asiantuntijoiden pätevyyden arviointitehtävät. Sertifioidut asiantuntijat merkitään julkiseen tietojärjestelmään, josta käy ilmi pätevyyden voimassaolo. Kunnan terveydensuojeluviranomainen tai tutkimuksen muu tilaaja, kuten kiinteistön omistaja tai isännöitsijä, voi tarvittaessa varmistaa asiantuntijan pätevyyden tietojärjestelmästä. Jos asiantuntija ei täytä enää edellytettyjä pätevyysvaatimuksia, hänet voidaan poistaa tietojärjestelmästä.

Työsuojeluosastolla selvitettiin virkatyönä mahdollisuutta sisällyttää työturvallisuuslakiin kosteus- ja homevaurioita koskien vastaava muutos kuin lakiin terveydensuojelusta. Asiaa käsiteltiin työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa useita kertoja vuosina 2014–2015 ja sovittiin, että sitä ei viedä eteenpäin säädösvalmisteluhankkeena.

Keväällä 2016 työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa esiteltiin Työterveyslaitoksen laatimaa toimintaohjetta työpaikkojen sisäilmasto-ongelmien selvittämiseen. Ohje sai positiivisen vastaanoton, ja neuvottelukunnan jäsenet suosittelivat sitä sidosryhmilleen.

Lisätietoja: Tanja Ylitöyrä
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63402

4.2. Terveiden tilojen vuosikymmen -toimenpideohjelman toteuttaminen

Valtioneuvoston kanslia asetti syksyllä 2017 Terveiden tilojen vuosikymmen -toimenpideohjelman, joka toimeenpannaan vuosina 2018–2028. Ohjelmassa muutetaan arkiympäristöjä hyvinvointia ja terveyttä tukevia elämäntapoja mahdollistaviksi. Hankkeen tavoitteena on julkisiin tiloihin liittyvän terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan rakennusten kosteus- ja homeongelmia käsitelleen mietinnön pohjalta eduskunta antoi toukokuussa 2013 kannanoton (EK 5/2013 vp), jossa edellytettiin toimenpiteisiin hallituksen tuli ryhtyä sisäilmaongelmiin liittyvän tilanteen parantamiseksi. Valtioneuvosto on

ottanut eduskunnan kannanotot huomioon ja raportoinut tästä eduskunnalle. Tulokset heijastuvat mm. useina toimeenpantuina hankkeina sekä tarpeena jatkaa monialaista yhteistyötä käynnistetyn toimenpideohjelman puitteissa.

Toimenpideohjelman tavoitteita ovat mm.

- Julkisen rakennuskannan tervehdyttäminen
- Sisäilmaan liittyvän oireilun ja sairastavuuden ennaltaehkäisy rakentamisen, viestinnän ja terveydenhuollon keinoin
- Sisäilmasta kärsivien hoidon ja kuntoutuksen edistäminen ja sosiaaliturvan selvittäminen
- Rakennuksiin liittyvän terveydellisen riskin arvioinnin parantaminen
- Osaamisen ja ohjeistuksen lisääminen kattavasti erityisesti terveydenhuollon, rakennusfysiikan, rakennusvalvonnan, kuntotutkimuksen ja hankintaosaamisen alueilla
- Rakentamiseen ja kiinteistöjen ylläpitoon liittyvien prosessien vahvistaminen mm. rakennustöiden olosuhteiden hallinnan ja laadunvarmistuksen keinoin.

Työsuojeluhallinto osallistuu toimenpideohjelmaan. Osana ohjelmaa laaditaan lainsäädäntöselvitys mahdollisten säädösmuutostarpeiden kartoittamiseksi.

Lisätietoja: Antti Janas
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63501

4.3. Biologisten tekijöiden lainsäädännön uudistaminen

Työturvallisuussäännöksiä valmisteleavan neuvottelukunnan asettama Biologisten tekijöiden -jaosto on valmistellut esityksen päätöksen uudistamiseksi valtioneuvoston asetukseksi, johon samalla yhdistetään terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemisestä terveydenhuoltoalalla (317/2013) annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyt asiat. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain sekä työturvallisuuslain muuttamisesta, HE 94/2017 vp, jolla tietyt valtioneuvoston päätöksessä säädetyt asiat nostettaisiin lain tasolle, annettiin 24.8.2017.

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi biologisista tekijöistä aiheutuvilta vaaroilta (933/2017), laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta (926/2017) ja laki työturvallisuuslain muuttamisesta (927/2017) tulivat voimaan 1.1.2018.

Lisätietoja: Reetta Orsila, Tanja Ylitöyrä ja Tuula Andersin
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63505 (Orsila), 02951 63402 (Ylitöyrä) ja 02951 63506 (Andersin)

4.4. Valtioneuvoston asetuksen työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (403/2008, ns. työvälineiden käyttöasetus) eräät muutostarpeet

Sosiaali- ja terveysministeriölle on esitetty toiveita ns. työvälineiden käyttöasetuksen muuttamiseksi. Muun muassa työ- ja elinkeinoministeriö on tehnyt ehdotuksen kauppaja- ja teollisuusministeriön asetuksen hissien käytöstä (663/1993) 22 §:n siirrosta työturvallisuuslainsäädäntöön. Lisäksi aluehallintovirastot ja eräät muut tahot ovat esittäneet harkittavaksi muutoksia asetukseen.

Muutosehdotukset koskevat metsässä työskentelyssä käytettävien metsätraktorien nosturien vuosi- ja kymmenvuotistarkastuksista luopumista; nostopuomirakenteella varustettujen betonipumppujen sisällyttämistä käyttöasetuksen mukaisten tarkastusten piiriin; käyttöasetuksessa mainittujen nosturien määritelmien tarkastelemista; hyllystö-, tavaralava- ja pikkuhissien, nostoluukkujen sekä tuulivoimailoiden huoltohissien määräaikaistarkastuksia; henkilöiden ja taakan samanaikaista nostamista nosturilla; nosturinkuljettajien pätevyysvaatimuksia sekä työvälineiden käytöstä ulkopuolisille aiheutuvaa vaaraa. Ehdotuksista on tehty muistio, jota käsiteltiin työturvallisuussäännöksiä valmisteleivassa neuvottelukunnassa tammikuussa 2017.

Työturvallisuussäännöksiä valmisteleva neuvottelukunta asetti jaoston käsittelemään käyttöasetuksen muuttamista. Jaoston toimikausi on 1.3.2017 – 31.12.2018. Jaostossa on käyty läpi ministeriöön tulleita muutosehdotuksia ja kuultu asiantuntijoiden näkemyksiä asetuksen muutostarpeista.

Lisätietoja: Antti Janas, Kaisu Ahtola ja Hanna-Mari Pekuri

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63501 (Janas), 02951 63785 (Ahtola) ja 02951 63459 (Pekuri)

4.5. Teknisiä laitteita koskevien EU-asetusten aiheuttamat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset henkilönsuojaimista ja köysiratalaitteistoista annettiin 9.3.2016 ja julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 31.3.2016. Henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevia asetuksia aletaan soveltaa ilmoitettuja laitoksia koskevien artiklojen osalta 21.10.2016 ja muilta osin 21.4.2018. Vaikka asetukset eivät lähtökohtaisesti edellytä kansallista täytäntöönpanoa, kansallista lainsäädäntöä tarkistetaan mahdollisten päällekkäisyyksien osalta. Tarpeettomat säännökset kumotaan, lisäksi tarvitaan edelleen lähinnä ohjeiden, tietojen ja merkintöjen kieltä, markkinavalvontaa ja seuraamuksia koskevia säännöksiä. Siltä osin, kun on kyse yksityiseen käyttöön tarkoitettuista tai olennaisessa määrin yksityisessä kulutuksessa käytettävistä henkilönsuojaimista, valmistelu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

Työssä käytettävistä teknisistä laitteista säädetään eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1016/2004) ja sen nojalla annetuissa alemmanasteisissa säädöksissä. Kyseisestä laista kumottaisiin tarpeettomat henkilönsuojaimia koskevat säännökset, ja lain kieltä, valvontaa ja rangaistusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös EU-asetusten osalta. Kuluttajakäyttöön tarkoitettujen henkilönsuojainten osalta säädettäisiin erillislaki, jossa viitattaisiin henkilönsuojaimille asetettavien vaatimusten osalta henkilönsuojainasetukseen sekä säädettäisiin kielivaatimuksista, sääntelyn noudattamisen valvonnasta sekä seuraamuksista. Lisäksi muutettaisiin lakia eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta. Rikoslakia ehdotetaan muutettavaksi tarkoituksena selkeyttää ja yhdenmukaistaa tuotteita koskevaa rikoslakitasoista sääntelyä. Valmistajan tai muun luovuttajan toiminta

voisi tulla rangaistavaksi terveystrikoksena riippumatta siitä, onko kyse työssä käytettäväksi tarkoitettua teknisestä laitteesta vai yksityiseen kulutukseen tarkoitettuun henkilönsuojaimesta tai koneesta.

Henkilönsuojaimia koskevan asetuksen johdosta tulee kumottavaksi valtioneuvoston päätös henkilönsuojaimista (1406/1993) sekä kuluttajien käyttöön tarkoitettuja henkilönsuojaimia koskevista vaatimuksista annettu valtioneuvoston asetus (1101/2009). Köysiratalaitteistoja koskevan asetuksen vuoksi valtioneuvoston asetus henkilökuljetukseen tarkoitetuista köysiratalaitteistoista (253/2002) korvattaisiin uudella asetuksella, joka sisältäisi köysiratalaitteistojen nykyistä vastaavat käyttöä koskevat säännökset. Sen sijaan köysiratalaitteistojen osajärjestelmien ja turvakomponenttien vaatimustenmukaisuutta koskevat säännökset kumottaisiin EU-asetuksen johdosta.

Ilmoitettuja laitoksia koskevat tarvittavat muutokset on tehty työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annettuun lakiin (1053/2010) lailla 1085/2016 hallituksen esityksen 183/2016 vp pohjalta. Muut lakitasoiset muutosehdotukset sisältyvät hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta sekä kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 194/2017 vp), joka on annettu eduskunnalle 19.12.2017. Asian käsittely eduskunnassa on kesken.

HE:n hankenumero: STM030:00/2017
HE:n numero: HE 194/2017 vp
TTN:n käsittely: 12.9.2017 ja 14.11.2017
Lausuntokierros: syksy 2017
Esittely: 19.12.2017
Voimaan 21.4.2018

Lisätietoja: Hanna-Mari Pekuri, Pirje Lankinen (henkilönsuojaimet), Kari Seppänen (köysiratalaitteistot) ja Laura Holkko/TEM (kuluttajakäyttöön tarkoitettut henkilönsuojaimet)
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi tai etunimi.sukunimi@tem.fi
Puhelin: 02951 63459 (Pekuri), 02951 63488 (Lankinen), 02951 63490 (Seppänen) ja 02950 60092 (Holkko)

4.6. EU:n tietosuojasetuksen vaikutus työsuojelulakeihin

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat keväällä 2016 asetuksen luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EU 2016/679). Asetus on kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä sovelletaan 25.5.2018 lukien sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolla on valmisteilla selvitys, jossa arvioidaan sitä, aiheuttaako EU:n asetus muutostarpeita työsuojelulainsäädäntöön. Muutostarpeita käsitellään työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa.

Lisätietoja: Tuula Andersin
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63506

4.7. Työsuojelusäädösten sujuvoittaminen sekä niiden tarpeellisuuden ja ajanmukaisuuden arviointi

Pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaan hallituskauden aikana kansalaisten arkea, yritystoimintaa, maataloutta, investointeja, rakentamista, tervettä kilpailua ja vapaaehtoistoimintaa on helpotettu merkittävästi turhaa sääntelyä purkamalla, hallinnollista taakkaa keventämällä ja lupaprosesseja sujuvoittamalla. Tavoitteena on sujuvoittaa säädöksiä sekä purkaa turhaa sääntelyä ja byrokratiaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla laadittiin vuonna 2015 säädösselvitys, jossa tarkasteltiin voimassa olevia työsuojelusäädöksiä siitä näkökulmasta, mikä on perustuslain, kansainvälisten sitoumusten ja EU:n säädösten kotimaiselle sääntelylle jättämä liikkumavara työsuojelun alueella. Selvitykseen sisällytettiin säädökset, joiden valmisteluvastuu on ollut työsuojeluhallituksella, työministeriön työsuojeluosastolla tai sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla. Selvitys käsiteltiin kolmikantaisesti työturvallisuussäännöksiä valmisteleivassa neuvottelukunnassa.

Säädösselvitystä päivitetään ja käytetään apuna hallitusohjelman mukaisessa työsuojelusäädösten sujuvoittamisessa ja normien perkauksessa. Hallituksen tavoitteet otetaan tarkasteluun kaikissa säädösvalmisteluhankkeissa.

Lisätietoja: Antti Janas, Hanna-Mari Pekuri ja Leena Alanko

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63501 (Janas), 02951 63459 (Pekuri) ja 02951 63567 (Alanko)